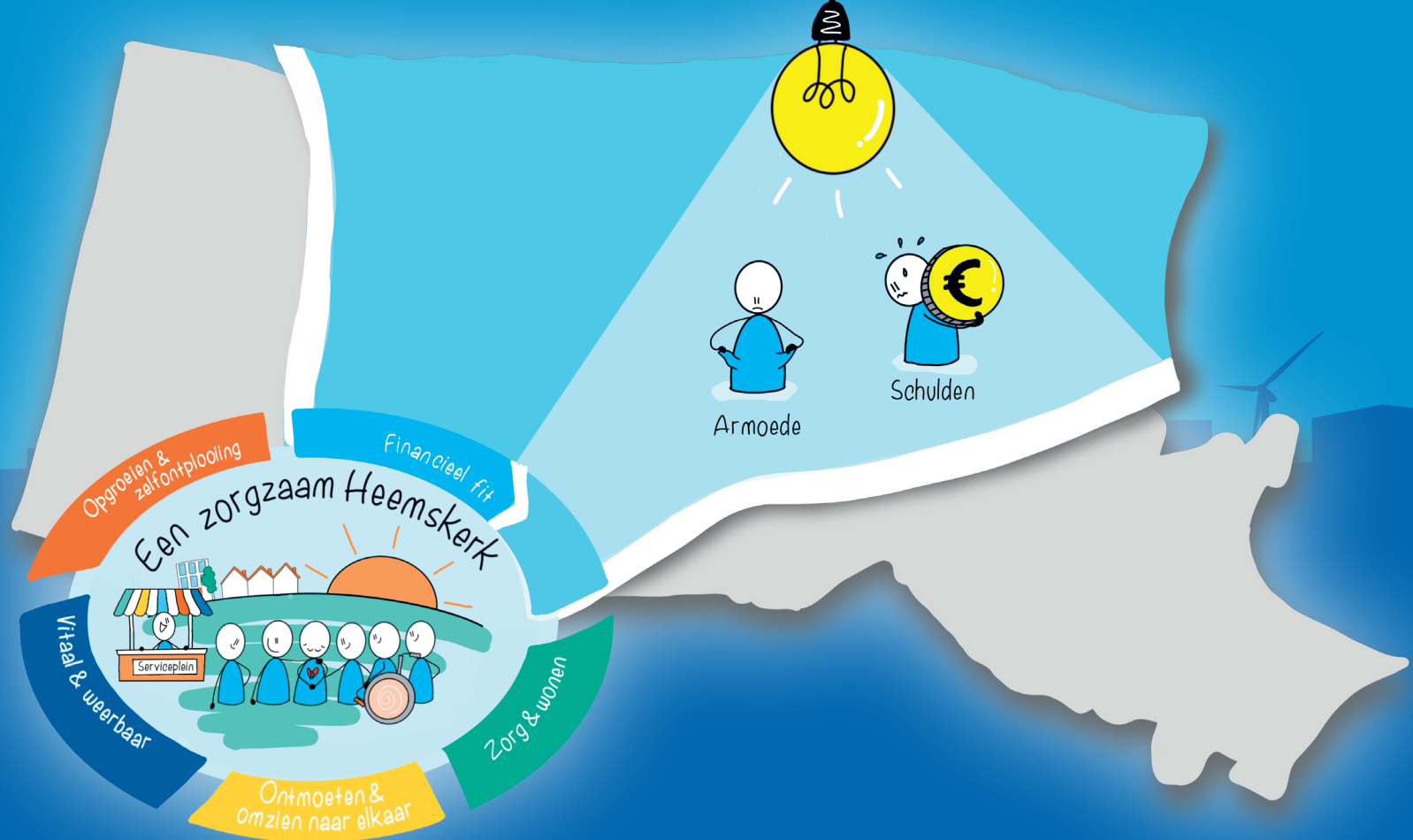

BELEIDSPLAN ARMOEDE EN SCHULDEN UITGELICHT

Addendum op het integraal beleidsplan Sociaal domein 'Samen sterk voor Heemskerk'

26 juni 2025

1	Aanleiding	3	3	De strategische koers	14
1.1	Waarom zijn armoede en schulden een belangrijke pijler?	3	3.1	Financieel fit	15
1.2	Aanpak	4	3.2	Prioriteiten armoede en schulden	15
1.3	Leeswijzer	4		Integrale aanpak	15
				Doorontwikkeling preventie en vroegsignalering	15
2	Om rekening mee te houden	5		Maatwerk; een gerichte aanpak	17
2.1	Wet- en regelgeving	5		Bereik minimaregelingen	17
2.2	Basisdienstverlening schuldhulpverlening	7		Kwaliteit van onze dienstverlening	18
2.3	Definities	9			
2.4	Armoede en schulden in cijfers	10			
2.5	Rekenkameronderzoek 'Doeltreffendheid armoedebeleid'	12			

Geregistreerd onder nummer: D/2025/716151

1 Aanleiding

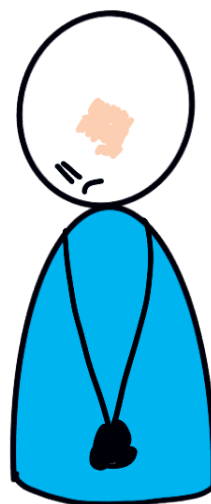
Met het integrale beleidsplan Sociaal domein 'Samen sterk voor Heemskerk' onderschrijft het gemeentebestuur de nauwe samenhang tussen de beleidsterreinen in het Sociaal domein. Ze beïnvloeden en versterken elkaar onderling; ze hebben elkaar nodig. Dit geldt ook voor de beleidsterreinen armoede en schulden.

Inzet vanuit de andere beleidsterreinen draagt bij aan het voorkomen en bestrijden van armoede- en schuldenproblematiek, en andersom. Daarmee zijn ze een belangrijke pijler binnen het Sociaal domein. Op verzoek van de gemeenteraad worden deze beleidsterreinen in dit addendum op het plan 'Samen sterk voor Heemskerk' uitgelicht, blijvend in samenhang met de andere beleidsterreinen Sociaal domein.

1.1 Waarom zijn armoede en schulden een belangrijke pijler?

Meer en meer wordt het verband tussen iemands financiële situatie en algehele welzijn aangetoond. Mensen met meer financiële middelen hebben vaak meer materiële mogelijkheden en leven in betere omstandigheden.

Daar tegenover staan negatieve gevolgen voor mensen die leven in armoede en met financiële stress. Zij kunnen moeilijk rondkomen, hebben vrijwel dagelijks zorgen over het kunnen betalen van rekeningen en hebben vaker een minder gezonde leefstijl. Armoede- en schuldenproblematiek kan leiden tot stress, gezondheidsproblemen, eenzaamheid en schaamte.

Langdurig financiële zorgen

Deze negatieve gevolgen verergeren wanneer mensen langdurig te maken hebben met financiële zorgen en het ontbreken van perspectief. Doordat stress van invloed is op de lichamelijke conditie, en daarmee op de kwetsbaarheid voor ziektes, nemen lichamelijke gezondheidsrisico's toe. Voor de mentale gezondheid geldt dat financiële problemen van invloed zijn op het denkvermogen van mensen. Mensen met langdurig financiële zorgen hebben meer moeite met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken en zijn gevoelig voor korte termijn belangen en directe beloningen. Dit is daarmee van invloed op de keuzes die zij maken. Daarnaast staan zij minder open voor advies en hulp en zijn ze minder goed in staat om positieve intenties om te zetten in acties.

Kinderen in armoede

De financiële situatie waarin kinderen opgroeien is een belangrijke voorspeller voor hun ontwikkelkansen en het tot uiting kunnen laten komen van hun leerpotentieel. Van kinderen die in armoede opgroeien is bekend dat zij minder kans hebben op een goede toekomst en dat zij een grotere kans hebben op financiële problemen. In hun schoolloopbaan kampt deze groep kinderen vaker met concentratieproblemen en leerachterstanden. En mede daardoor is er bij hen vaker sprake van schooluitval, gaan ze vaker zonder diploma van school en komt hun leerpotentieel minder goed tot uiting. Dit leidt tot een beperkt toekomstperspectief waardoor jongeren, net als bij een lage opleidingsachtergrond, een hoger risico lopen op jong ouderschap en een onbedoelde zwangerschap.

Bovenstaande laat zien dat de financiële situatie waarin mensen leven een belangrijke pijler is, met name door de wederzijds beïnvloeding met andere leefgebieden. Het is van invloed op het zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij, daaraan mee te doen en daaraan bij te kunnen dragen.

1.2 Aanpak

Om te komen tot dit uitgelichte beleidsplan armoede en schulden is gebruik gemaakt van andere gemeentelijke beleidsplannen armoede en schulden en beschikbare informatie vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarnaast is het rapport van het rekenkameronderzoek 'Doeltreffendheid armoedebeleid' benut, zie hoofdstuk 2.4. Dit alles aanvullend op de gehanteerde aanpak om te komen tot het beleidsplan 'Samen sterk voor Heemskerk'.

1.3 Leeswijzer

In dit addendum worden de beleidsterreinen armoede en schuldhulpverlening uitgelicht uit het beleidsplan 'Samen sterk voor Heemskerk' en dient daarom als integraal onderdeel beschouwd te worden. Hetgeen is opgenomen in het plan 'Samen sterk voor Heemskerk' is daarmee ook geldend voor dit addendum, waaronder het financieel kader, de strategische koers en sturing en monitoring.

Hoofdstuk 2 biedt inzicht in een aantal zaken om rekening mee te houden bij het opstellen van dit beleidsplan. Hoofdstuk 3 gaat in op de (verdiepte) strategische koers, waarin onze prioriteiten op het gebied van armoede en schulden de komende jaren centraal staan. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 de uitvoering en monitoring van dit plan toegelicht.

2 Om rekening mee te houden

Voor het beleidsplan armoede en schulden is het van belang om rekening te houden met een aantal zaken, namelijk: wet- en regelgeving, het plan basisdienstverlening schuldhelpverlening, definities, het Rekenkameronderzoek 'Doeltreffendheid armoedebeleid' en Heemskerkse cijfers op het gebied van armoede en schulden. Deze onderwerpen worden hieronder afzonderlijk toegelicht. Door hier rekening mee te houden maken we beleid dat aansluit bij wat onze inwoners nodig hebben en benutten we optimaal hetgeen waar we als gemeente invloed op hebben.

2.1 Wet- en regelgeving

De Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening zijn de twee belangrijkste wetten op het gebied van armoede en schulden. Deze wetten worden hieronder kort toegelicht, gevolgd door een opsomming van andere relevante landelijke wetgeving en onze lokale wet- en regelgeving.

Participatiewet

In de Participatiewet is het uitgangspunt dat iedereen naar vermogen deelneemt aan de maatschappij en daarin zoveel mogelijk voorziet in het eigen onderhoud. Het voornaamste doel van deze wet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen toe te leiden naar werk of te ondersteunen bij het werk. De voorkeur gaat hierbij uit naar betaald werk, maar als dat niet mogelijk is kan het ook gaan om vrijwilligerswerk. Daarnaast heeft deze wet als doel om te zorgen dat alle inwoners een inkomen hebben, ook voor inwoners die niet zelfstandig kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het sociaal minimum. Het sociaal minimum moet toereikend zijn voor de gebruikelijke kosten van levensonderhoud en wordt twee keer per jaar door het Rijk vastgesteld. Op een bijstandsuitkering is alleen recht als er geen andere wettelijke regeling voorliggend is en is het laatste (financiële) vangnet.

Participatiewet in balans

De Participatiewet in balans heeft als doel om meer balans te brengen in de Participatiewet waar het gaat om bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Als uitgangspunt in dit wetsvoorstel staat de menselijke maat centraal en wordt in de dienstverlening aan inwoners met een bijstandsuitkering meer uitgegaan van vertrouwen. Daarnaast beoogt deze wetswijziging de uitvoering voor gemeenten te vereenvoudigen.

Het programma Participatiewet in balans bestaat uit de volgende 3 sporen:

- Spoor 1: Het wetsvoorstel Participatiewet in balans, dat ten tijde van dit schrijven nog niet is aangenomen.
- Spoor 2: Domein overstijgende maatregelen en maatregelen voor de lange termijn
- Spoor 3: Dit spoor is gericht op het ontwikkelen van een instrumentarium om de vakkundigheid van professionals in de gemeentelijke uitvoering te verbeteren.

2 Om rekening mee te houden

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

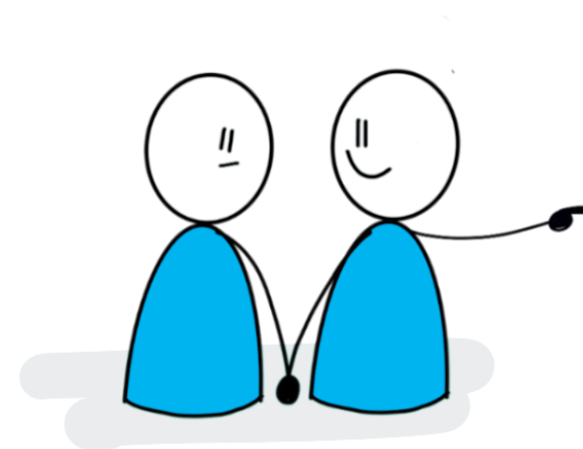
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening regelt dat inwoners met problematische schulden terecht kunnen bij hun gemeente. Gemeenten hebben vanuit deze wet een zorgplicht om inwoners te ondersteunen bij het voorkomen en oplossen van schulden door middel van een integrale schuldhulpverlening. Daarnaast is vroegsignalering van schulden een wettelijke taak voor gemeenten. Deze wet biedt een wettelijke grondslag om signalen van betalingsachterstanden uit te wisselen met woningcorporaties, water- en energieleveranciers en zorgverzekeraars.

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening betreft een kaderwet, waarin ook is opgenomen waar een gemeentelijk beleidsplan schuldhulpverlening aan moet voldoen. Met de combinatie van dit beleidsplan armoede en schulden, als addendum op het integraal beleidsplan 'Samen sterk voor Heemskerk', en onze lokale wet- en regelgeving voldoen we aan deze verplichting.

Andere relevante landelijke wet- en regelgeving

Aanvullend op de Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is er meer relevante wet- en regelgeving op het gebied van armoede en schulden, waaronder:

- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen (IOAW)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)
- Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)
- Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag (Wskd)
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)
- Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags)

2 Om rekening mee te houden

Lokale wet- en regelgeving

Aanvullend op de landelijke wet- en regelgeving hebben we ons lokale wet- en regelgeving, dat is uitgewerkt in onze verordeningen en beleidsregels. Hierbij geldt dat de inkomenspolitiek is voorbehouden aan het Rijk en dat we vanuit onze lokale wet- en regelgeving bijdragen aan het verbeteren van de inkomenspositie van minima. Onze lokale wet- en regelgeving bestaat onder andere uit:

- Beleidsregels minimaregelingen en bijzondere bijstand
- Nadere regels re-integratie, Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregels kostendelersnorm en verlagingen Participatiewet IOAW/IOAZ
- Beleidsregels boeteoplegging Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregels maatregelen Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregels terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ

- Beleidsregels schuldhulpverlening
- Beleidsregels vrijlating giften, geldleningen voor levensonderhoud, schadevergoedingen en erfenissen
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening
- Verordening individuele inkomensvoet
- Verordening tegenprestatie Participatiewet
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen

2.2 Basisdienstverlening schuldhulpverlening

Een hoge kwaliteit schuldhulpverlening voor alle Nederlanders is wat wordt beoogd met het landelijke plan ‘basisdienstverlening schuldhulpverlening’. In dit plan zijn bestuurlijke afspraken bekrachtigd door het kabinet, de VNG, de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en Divosa met als doel om het schuldhulpverleningsaanbod in alle gemeenten gelijk te trekken¹. Deze afspraken zijn onderdeel van de ambitie van het kabinet om het aantal mensen met problematische schulden in 2030 gehalveerd te hebben van 8,8% in 2021 naar 3,8% en zo meer mensen een schuldenvrije toekomst te bieden.

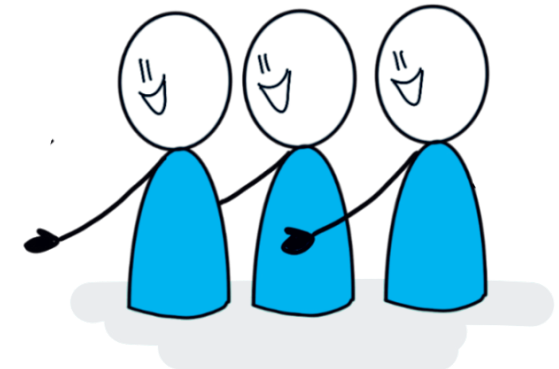
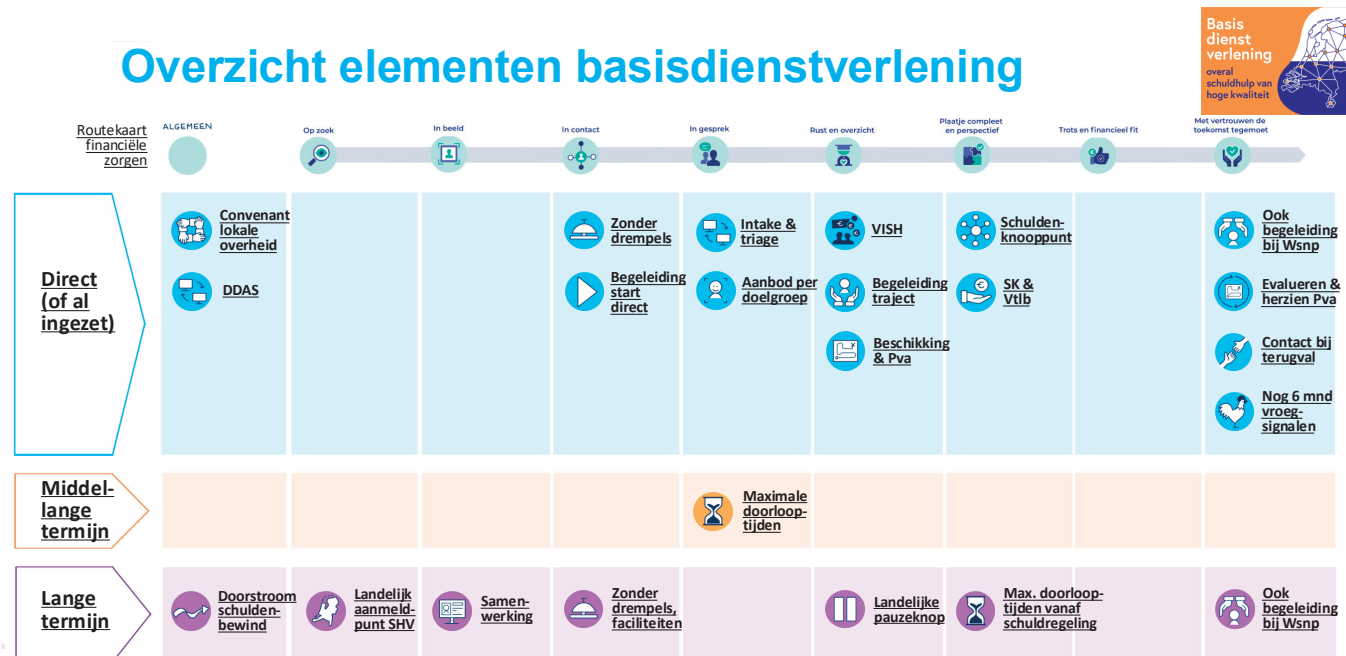
Door bovengenoemde partijen wordt de basisdienstverlening gezien als middel om:

- Het bereik van de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren;
- Het aantal schuldregelingen te vergroten;
- De verschillen tussen gemeenten te verkleinen.

Onder de basisdienstverlening valt onder andere een hulpaanbod dat toegespitst is op verschillende doelgroepen. Ook het standaard aanbieden van een saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden en het bieden van begeleiding en nazorg zijn onderdeel van de basisdienstverlening. Het plan moet leiden tot een toegankelijker schuldhulpverlening aanbod, dat in iedere gemeente uit minimaal dezelfde elementen bestaat. Het betreft 20 elementen, die door alle gemeenten op korte, middellange of lange termijn geïmplementeerd moeten worden.

2 Om rekening mee te houden

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle 20 elementen uit het plan 'basisdienstverlening schuldhulpverlening' met bijbehorende implementatie termijn²:

versie 20250206

Elementen basisdienstverlening shv - overzicht, gebaseerd op de bestaande afspraken. Enkele elementen zijn direct inzetbaar maar vragen om een langer implementatieproces.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

divosa

nvvk

VNG

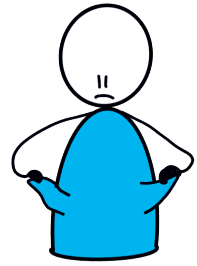
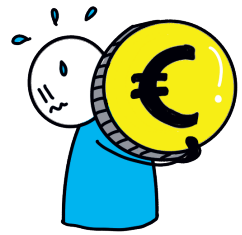
¹ bron: Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet; <https://www.nvvk.nl/library/download/urn:uuid:740377a1-4b50-46bf-9f9c-c72e58607538/bestuurlijke+afspraken+basisdienstverlening+voor+schuldhulpverlening.pdf>

² bron: Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet; <https://www.nvvk.nl/basisdienstverlening>

2 Om rekening mee te houden

2.3 Definities

Hiernaast lichten we toe wat we in Heemskerk onder armoede en schulden verstaan: >>

Armoede	De vraagstukken en uitdagingen die met armoede samenhangen gaan over méér dan het hebben van (te) weinig geld. Het gaat ook om bijvoorbeeld sociale- en gezondheidsaspecten en het mee kunnen doen in de samenleving. We gebruiken de definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau: 'Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben voor de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.'
(Problematische) schulden	Niet elke schuld of betalingsachterstand is direct een probleem. Pas wanneer deze niet (meer) kunnen worden afbetaald spreken we van een probleem. De NVVK definieert het als een situatie waarin 'openstaande vorderingen niet binnen 36 maanden betaald kunnen worden'. We volgen deze omschrijving van de NVVK. Zo ook voor hun omschrijving van een problematische schuldsituatie: 'Een situatie waarin te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen. In ieder geval een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle openstaande vorderingen betaald kunnen worden (met een betalingsregeling)'. Afhankelijk van de individuele situatie kan dus ook een lagere schuld tot een problematische situatie leiden.

2 Om rekening mee te houden

2.4 Armoede en schulden in cijfers

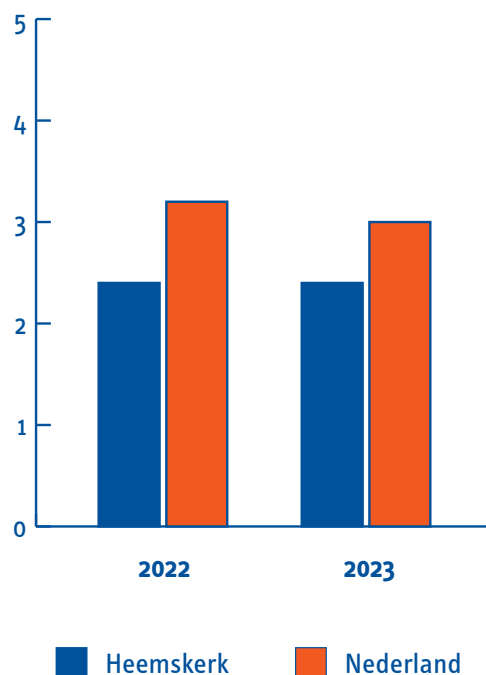
In het plan 'Samen sterk voor Heemskerk' zijn een aantal demografische kerngetallen opgenomen, namelijk: het inwoneraantal, de leeftijdsopbouw van inwoners en de kenmerken van huishoudens. Daarnaast is daarin opgenomen dat in Heemskerk meer kinderen opgroeien in armoede (KWIZ B.V., 2022). Aanvullend op deze cijfers volgen hieronder een aantal cijfers over specifiek armoede en schulden.

Armoedepercentage

In de grafieken hiernaast is het percentage personen en kinderen dat in armoede leeft weergegeven voor de jaren 2022 en 2023³. Het percentage van Heemskerk is hierin afgezet tegen het landelijke percentage. Ten tijde van dit schrijven zijn de (voorlopige) cijfers 2024 nog niet bekend.

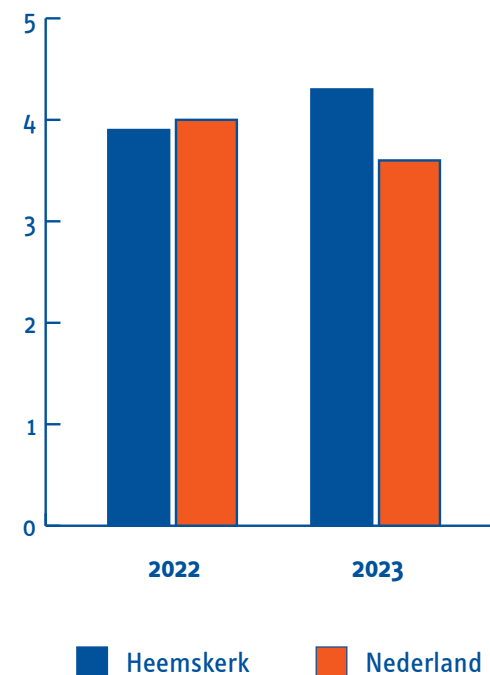
Uit deze grafieken blijkt dat het percentage personen dat in Heemskerk in armoede leeft lager is dan het landelijk gemiddelde. Echter ligt het percentage kinderen dat in armoede leeft in 2023 hoger dan het landelijk percentage, namelijk respectievelijk 4,3% en 3,6%.

Percentage **personen** in armoede

Daar waar het percentage in Heemskerk tussen 2022 en 2023 is toegenomen is het percentage landelijk afgenomen. Dat er in Heemskerk bovengemiddeld veel kinderen in armoede leven is in lijn met de

Percentage **kinderen** in armoede

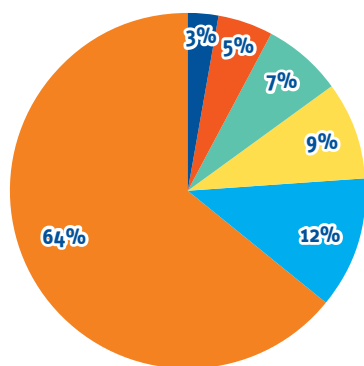
uitkomst van het onderzoek dat KWIZ B.V. in 2022 heeft uitgevoerd in Heemskerk.

³ bron: Centraal Bureau voor de Statistiek; www.cbs.nl

2 Om rekening mee te houden

Percentages huishoudens tot beleidsmatig minimum

De grafiek hieronder laat zien hoe het percentage huishoudens is verdeeld naar inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum⁴. Het totaal aantal particuliere huishoudens is 17.300. Het betreft percentages op basis van voorlopige cijfers over 2023.

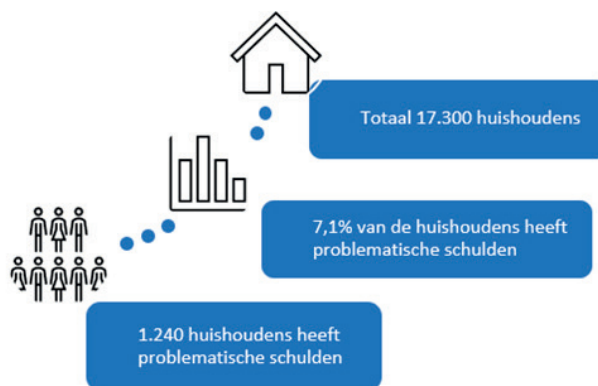

2023

- tot lage inkomensgrens
- tot 101% sociaal minimum
- tot 110% sociaal minimum
- tot 120% sociaal minimum
- tot 130% sociaal minimum
- overig

Huishoudens met problematische schuld

1 op de 14 huishoudens binnen de gemeente Heemskerk heeft in 2023 te maken met geregistreerde problematische schulden. Het gaat om 1.240 huishoudens, oftewel 7,1% van alle huishoudens. Dit zijn voorlopige cijfers over 2023⁵.

Signalen vroegsignalering

De jaarlijkse monitor 'vroegsignalering schulden' 2023 laat onderstaande cijfers zien, waarin de Heemskerkse cijfers worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde⁶.

	Heemskerk	Landelijk gemiddelde
Aantal meldingen per 1.000 inwoners per maand	3,1	4,0
% van de signalen die een melding worden	91%	80%
% van de meldingen dat leidt tot contact met de inwoner	39%	20%
% van het bereik/contact dat leidt tot hulpacceptatie	14%	35%

⁴ bron: Centraal Bureau voor de Statistiek Statline; StatLine (cbs.nl)

⁵ bron: Centraal Bureau voor de Statistiek; <https://dashboards.cbs.nl>

⁶ bron: Divosa – monitor vroegsignalering schulden 2023

2 Om rekening mee te houden

Financiële zorgen

Uit de gezondheidsatlas van de Gemeentelijke Gezondheidszorg (GGD) Kennemerland⁷ blijkt dat in 2022 19% van de Heemskerkse 18/19 tot 64-jarigen enige of grote moeite ervaren met rondkomen. In de groep 65-plussers ervaart 9% enige of grote moeite met rondkomen. Dit ten opzichte van respectievelijk 21% en 11% in Nederland.

Wanneer we kijken naar de jongvolwassenen (16-25 jaar) blijkt uit dezelfde gezondheidsatlas dat 33% van de jongvolwassenen in Heemskerk in 2024 moeite heeft om alles te betalen wat moet en dat 22% weinig controle voelt over geldzaken. Dit ten opzichte van respectievelijk 28% en 23% in Nederland.

⁷bron: GGD Kennemerland; www.gezondheidsatlaskennemerland.nl

2.5 Rekenkameronderzoek ‘Doeltreffendheid armoedebeloid’

In het najaar van 2024 heeft de Rekenkamer de doeltreffendheid van ons armoedebeloid onderzocht. Voor dit onderzoek waren de volgende drie hoofdvragen geformuleerd:

1. Hoe ziet het armoedebeloid van de gemeente Heemskerk eruit?
2. Hoe doeltreffend en adequaat is het armoedebeloid?
3. Zijn het beloid en de inrichting van de uitvoering toekomstbestendig?

Hieronder worden per onderzoeksvraag de belangrijkste bevindingen uit dit Rekenkameronderzoek toegelicht.

Hoe ziet het armoedebeloid van de gemeente Heemskerk eruit?

Uit een analyse binnen dit onderzoek blijkt dat de omvang van armoedeproblematiek in Heemskerk meevalt in vergelijking met omliggende gemeenten en heel Nederland. Tegelijkertijd wordt in de uitvoering een toename van armoedeproblematiek

waargenomen, met daarin een aantal specifieke risicogroepen. De Rekenkamer omschrijft in haar rapport meerdere voorbeelden waaruit blijkt dat Heemskerk zicht heeft op de samenstelling van de doelgroepen en maatwerk toepast door een gerichte aanpak (instrumentarium) voor doelgroepen.

In het rapport komt naar voren dat Heemskerk nog niet is aangesloten bij het Schuldenknooppunt, waardoor het collectief schuldregelen en het beslagregister nog niet zijn geïmplementeerd. Daarentegen komt ook naar voren dat het verkorten van de aflostermijn van 36 naar 18 maanden snel en succesvol is geïmplementeerd. Voor de interne processen zijn uitgebreide beschrijvingen van werkprocessen, wat maakt dat de Rekenkamer de uitvoering als ‘navolgbaar’ omschrijft. Wat betreft samenwerking met externen (subsidie- en inkooprelaties) ziet de Rekenkamer duidelijke en vastgelegde afspraken terug over activiteiten en wijze van rapporteren.

2 Om rekening mee te houden

Hoe doeltreffend en adequaat is het armoedebeleid?

Qua bereik van onze instrumenten toont het Rekenkameronderzoek aan dat het in vergelijking met andere gemeenten hoog is. Het bereik van armoederegelingen verschilt per regeling, waarbij het lage bereik van kindregelingen negatief opvalt. Het slagingspercentage schuldhulpverlening is nog niet in beeld te brengen, maar op basis van interviews wordt er nog wel verbeterruimte gezien in doorlooptijden en het meer benutten/bereiken van ondersteuning en hulp. Uit het rapport blijkt dat de onderzoekers veel positieve opmerkingen hebben gehoord over de dienstverlening van de gemeente en we worden daarin gezien als een voorbeeld voor andere gemeenten.

De doeltreffendheid is niet altijd goed in beeld te brengen, aldus het rapport van de Rekenkamer. Desondanks zijn een aantal zaken positief opgevallen, die bijdragen aan een zo groot mogelijk bereik. Dit betreft met name onze integrale en proactieve werkwijze en laagdrempelige toegang. Daarnaast wordt onze aandacht voor meertaligheid als bijzonder element opgemerkt.

Zijn het beleid en de inrichting van de uitvoering toekomstbestendig?

De Rekenkamer eindigt haar rapport met een aantal in beeld gebrachte kansen en kwetsbaarheden voor Heemskerk. De nieuwe Participatiewet in Balans wordt gezien als kans voor de doelgroep, mede doordat nieuwe doelgroepen meer en eerder in beeld komen. Tegelijkertijd vraagt deze ontwikkeling een implementatiefase waarin onder andere oog is voor het aanpassen van de werkwijze en werkverdeling. De verwachting is dat er meer tijd, andere expertise en meer lichte ondersteuning nodig zal zijn. Heemskerk anticipeert al op deze nieuwe wet en houdt ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Als kwetsbaarheden worden de beschikbare tijd en financiële middelen genoemd, maar ook de benodigde expertise. In het geval van nieuwe doelgroepen, complexe(re) problematiek en een toenemend aantal inwoners met armoede- en schuldenproblematiek, komen deze (meer) onder druk te staan. Het toekomstige ravijnjaar voor gemeenten wordt gezien als extra kwetsbaarheid.

Risico van deze kwetsbaarheden is dat minder inwoners (goed) geholpen kunnen worden.

Om goed te (blijven) anticiperen op toekomstige ontwikkelingen worden de korte lijnen in de organisatie en de goede samenwerking met omliggende gemeenten en het middenveld als kansen gezien. Tot slot wordt ook het grote bereik van preventie vroegsignalering door de Rekenkamer als een kans omschreven, met name omdat dit helpt bij het voorkomen dat inwoners te laat hulp krijgen en casussen complex worden.

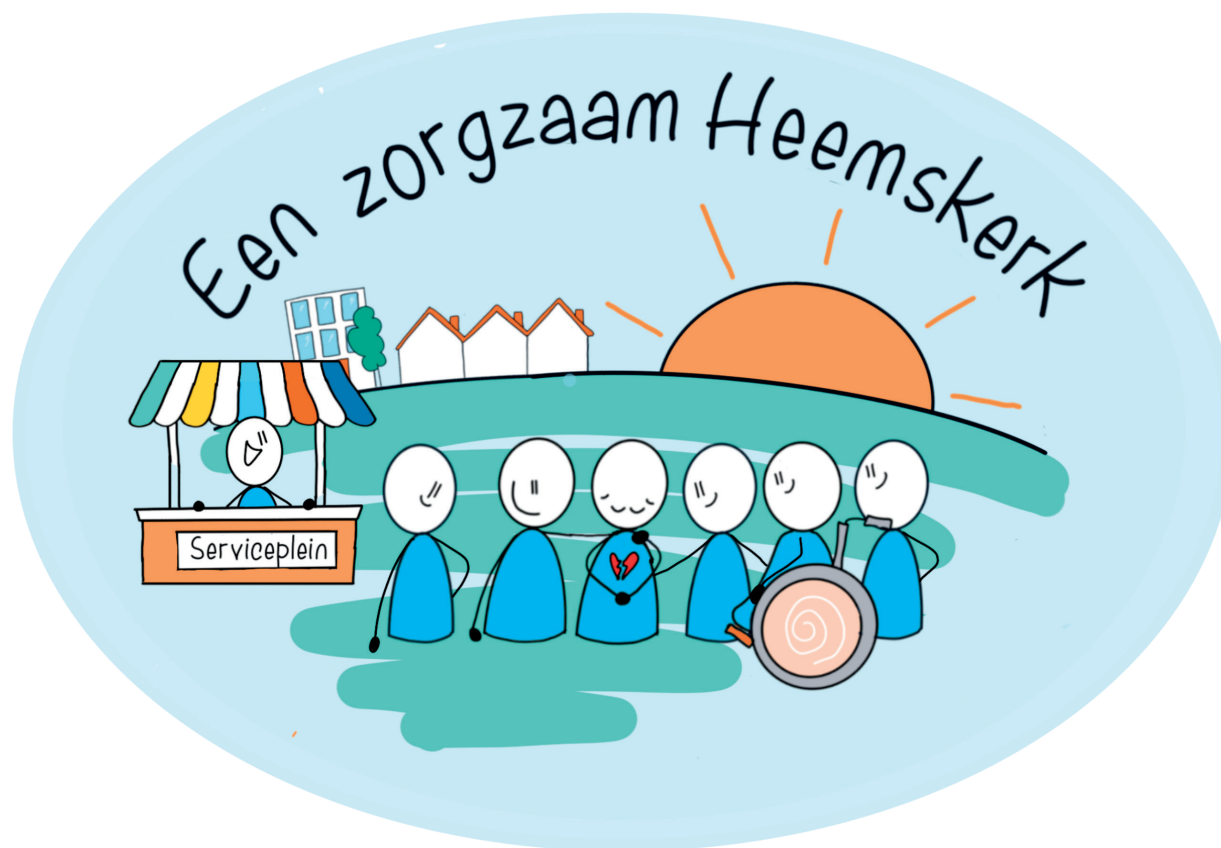
3 De strategische koers

In dit plan verdiepen we de strategische koers uit het beleidsplan 'Samen sterk voor Heemskerk'. De strategische koers van dit integrale beleidsplan Sociaal domein bestaat uit uitgangspunten, missie, visie en maatschappelijke opgaven.

Deze zijn tot stand gekomen op basis van: participatie met inwoners en maatschappelijke partners, het coalitieakkoord, de bestuurlijke startnotitie, de evaluatie van het voorgaande beleidsplan Sociaal domein en demografische-, maatschappelijke- en beleidsontwikkelingen. De visie van dit plan geeft aan waar we binnen het Sociaal domein voor gaan:

Visie

In Heemskerk moedigen we inwoners aan zich bij elkaar betrokken te voelen, elkaar te helpen en mee te doen. Samen met inwoners en maatschappelijke partners maken we het verschil en zorgen we voor goed bereikbare, passende en betaalbare ondersteuning. Zo bieden we voor mensen die dat nodig hebben en (tijdelijk) vangnet. Hierbij werken we vanuit vertrouwen en de eigen regie van inwoners.

3 De strategische koers

3.1 Financieel fit

Om deze visie te realiseren zijn er vijf maatschappelijke opgaven geformuleerd, namelijk: Vitaal en weerbaar, Zorg en wonen, Opgroeien en zelfontplooiing, Financieel fit en Ontmoeten en omzien naar elkaar. Armoede en schulden vallen, samen met de beleidsterreinen werk & inkomen en inburgering onder de maatschappelijke opgave Financieel fit, die de volgende toelichting kent zoals hiernaast getoond.

3.2 Prioriteiten armoede en schulden

Rekening houdend met de aspecten uit hoofdstuk 2 en de afbakening van dit beleidsplan zijn onderstaande prioriteiten opgesteld op het gebied van armoede en schulden. Met deze prioriteiten verdiepen we de strategische koers op deze terreinen binnen de opgave Financieel fit, die laten zien waar we de komende jaren op in (blijven) zetten.

Integrale aanpak

Onze inzet op armoede en schulden draagt bij aan de maatschappelijke opgave Financieel fit, maar ook aan de andere maatschappelijke opgaven en

Financieel fit

*Heemskerkers ervaren geen stress als gevolg van geldzorgen.
We streven ernaar dat inwoners geen stress ervaren als gevolg van financiële zorgen.*

daarmee aan het realiseren van onze visie. Zoals blijkt uit hoofdstuk 1.1, maar ook uit de Wgs waar het organiseren van integrale schuldhulpverlening onderdeel van is, is het bezien van armoede en schulden in samenhang met andere (leef)gebieden en beleidsterreinen van groot belang. Daarom blijven we inzetten op het doorontwikkelen van een integrale aanpak.

Onze integrale aanpak wordt in het rapport van de Rekenkamer omschreven als een voorbeeld voor andere gemeenten. Deze aanpak en de samenhang van armoede en schulden hebben we beleidsmatig geborgd in het plan 'Samen sterk voor

3 De strategische koers

Heemskerk'. Ook in onze uitvoering zetten we een integrale aanpak voort door te werken vanuit onze vijf uitgangspunten Simpel, Toegankelijk, Integraal, Preventief en Ontwikkelen.

Doorontwikkeling preventie en vroegsignalering

We geloven erin dat (relatief) kleine interventies tot grote verschillen kunnen leiden. Door preventief te werken beogen we geldproblemen en -zorgen vóór te zijn, zodat mensen mee kunnen (blijven) doen aan de samenleving en daaraan bij kunnen (blijven) dragen. Ons preventieve aanbod bestaat uit een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die gericht zijn op de financiële zelfredzaamheid van inwoners, zodat zij zelfstandig hun financiën op orde kunnen houden. Hierbij gaat het vooral om voorlichting en financiële educatie, waarin gedrag(sverandering) een centrale plek heeft. Concrete voorbeelden van ons preventieve aanbod zijn: budgetcoaching, budgetbeheer, voorlichting op het onderwijs en onze inzet op nazorg om terugval te voorkomen. Ook de komende jaren blijven we dit preventieve aanbod doorontwikkelen.

- *Vroegsignalering*

Een belangrijk onderdeel van preventie is vroegsignalering. Het doel hiervan is om inwoners met betalingsachterstanden vroegtijdig in beeld te brengen, hen waar nodig tijdig een ondersteuningsaanbod te doen en problematische schulden te voorkomen. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat een betalingsachterstand in ieder huishouden voor kan komen, ongeacht de samenstelling, het inkomen, leeftijd, werkend of niet werkend.

In onze uitvoering van deze wettelijke taak werken we conform de landelijke NVVK richtlijnen en zijn hiervoor aangesloten bij het landelijke convenant vroegsignalering. Daarnaast sluiten we convenanten af met partners ten behoeve van het (mogen) uitwisselen van informatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars. We blijven het aantal van dergelijke convenanten uitbreiden met (nieuwe) partners, met als doel om meer inwoners met betalingsachterstanden zo veel mogelijk vroegtijdig in beeld te brengen. Ook onze zorg-

en welzijnspartners zijn een belangrijke schakel in de vroegsignalering. Naast het bieden van ondersteuning aan onze inwoners hebben zij ook een signaleringsfunctie.

Heemskerk kent op het gebied van vroegsignalering een relatief hoog bereik. Desalniettemin blijven we ook de komende periode inzetten op vroegsignalering om het bereik te continueren, dan wel te vergroten.

- *Nazorg*

Nazorg is van groot belang om recidive te voorkomen, oftewel om te voorkomen dat inwoners opnieuw te maken krijgen met problematische schulden. Daarom worden inwoners ook na afronden van een schuldhulpverleningstraject begeleid. Schuldeisers hechten eveneens veel waarde aan deze nazorg. Bij het bieden van nazorg wordt maatwerk toegepast, zodat de vorm en duur van de nazorg aansluit bij de situatie en behoefte van de inwoner.

3 De strategische koers

Maatwerk; een gerichte aanpak

Inde aanpak van armoede- en schuldenproblematiek is het cruciaal om inwoners, die het nodig hebben, te bereiken en hun passend te ondersteunen. Echter, is er binnen deze groep inwoners ook sprake van een grote verscheidenheid, wat blijkt uit de verschillende aandachtsgroepen die hieronder vallen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan leeftijdsgroepen, het verschil in inkomstenbronnen en de mate waarin inwoners de Nederlandse taal machtig zijn. Ook het Rekenkameronderzoek toont een aantal belangrijke aandachtsgroepen aan.

Tegelijkertijd blijkt uit hetzelfde onderzoek dat we goed zicht hebben op deze aandachtsgroepen en onze aanpak gericht afstemmen op de afzonderlijke aandachtsgroepen. De komende periode blijft een gerichte aanpak een belangrijke prioriteit, waarin we in het bijzonder aandacht hebben voor de volgende aandachtsgroepen:

- Kinderen in armoede
- Inwoners met een niet Nederlandse achtergrond
- Ondernemers
- Jongeren

- Ouderen
- Mensen met een arbeidsbeperking
- Laaggeletterden
- Economisch niet-zelfredzame vrouwen

Door te differentiëren in onze aanpak werken we met een ongelijke aanpak ten behoeve van gelijke kansen. Een ‘standaard’ aanpak kennen we in Heemskerk dan ook niet. Niet alleen werken we met een gerichte aanpak voor de aandachtsgroepen, dit doen we ook op individueel niveau. Afhankelijk van de situatie van de inwoner passen we maatwerk toe middels een passend ondersteuningsaanbod. Zowel bij onze gerichte aanpak op individueel niveau als gericht op aandachtsgroepen is een goede samenwerking met onze partners voorwaardelijk.

Bereik minimaregelingen

De afgelopen periode is veel ingezet op het inzichtelijk maken en vergroten van het bereik op onze minimaregelingen. Ook de komende periode blijft dit één van onze prioriteiten. Door onder andere onze integrale en gerichte aanpak beogen we de komende periode dit bereik te vergroten. Daarbij onderzoeken we ook efficiëntie

mogelijkheden binnen onze interne werkprocessen. Het ambtshalve toekennen van minimaregelingen is daar een voorbeeld van. Het bereik op onze minimaregelingen monitoren we periodiek. Hierbij hebben we in bijzonder aandacht voor het bereik op onze regelingen gericht op kinderen.

3 De strategische koers

Kwaliteit van onze dienstverlening

Door de goede kwaliteit van onze dienstverlening te blijven borgen, maar ook om deze blijvend door te ontwikkelen en te verbeteren zetten we in op een zo goed mogelijke dienstverlening voor onze inwoners. Dit borgen we door ons lidmaatschap bij de NVVK, wat betekent dat onze hele (interne) dienstverlening voldoet aan de gedragsnorm die de NVVK stelt. Door dit lidmaatschap hebben we, naast onze interne kwaliteitscontrole, een externe objectieve kwaliteitscontrole ingebouwd. Hiermee is een continue monitoring en bijsturing van onze dienstverlening geborgd.

Daarnaast dragen we zorg voor het tijdig implementeren van de 20 elementen uit het landelijke plan 'basisdienstverlening schuldhulpverlening'. Een aantal elementen zijn bij ons al geïmplementeerd, zoals Begeleiding direct bij de start en de Verwijsindex schuldhulpverlening. Ten tijde van dit schrijven werken we aan het implementeren van de elementen Data Delen Armoede en Schulden en aansluiting bij het Schuldenknooppunt. Nog niet alle elementen kunnen worden opgepakt, omdat sommigen bijvoorbeeld landelijk nog in

ontwikkeling zijn. Dit wordt nauwlettend gevolgd om zo de elementen, waar nodig, conform de landelijke planning te implementeren.

- *Netwerksamenwerking*

Het belang van samenwerking met inwoners en partners blijkt uit onze visie en uitgangspunten. Zo ook uit de omschrijving van de prioriteiten in dit plan. Dat partners elkaar kennen, signaleren en kunnen doorverwijzen draagt bij aan de kwaliteit van onze dienstverlening en integrale aanpak. We zetten dan ook blijvend in op het borgen en versterken van de netwerksamenwerking. Alleen samen met partners kunnen we zorgen voor goed bereikbare en tijdige ondersteuning, waarmee we voor onze inwoners het verschil kunnen maken.

Gemeentehuis : Maerten van Heemskerckplein 1

Postadres : Postbus 1 • 1960 AA Heemskerk

Telefoon : 14 0251

E-mail : post@heemskerk.nl

Website : www.heemskerk.nl

Colofon

Beleidsplan armoede en schulden uitgelicht
is een uitgave van gemeente Heemskerk, juni 2025.

Teksten : Gemeente Heemskerk

Illustraties : www.beeldtekenaar.nl

Ontwerp : SWAT.nl | Strategie • Branding • Creatie